

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schönlank, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Barnat, Iuliu Leo-
pold (VII. Erszébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garandată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invoi-
ală. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-ii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
cărul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu două acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonu-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 77

Brașov, Sâmbătă 5 (10) Aprilie.

1908.

Dr. Polit răspunde lui Schuller.

Numai de curând am vorbit la locul acesta despre un articol, ce l-a publicat deputatul guvernamental sas Schuller în „Pester Lloyd“, în cestiunea naționalităților. Acum vine deputatul sârb naționalist Dr. Mihail Polit și într-un articol publicat tot în „Pester Lloyd“ răspunde lui Schuller la cele afirmate de acesta asupra federalismului.

A fi pentru federalism, înseamnă înaintea politicianilor sistemului dominant dela noi, a fi un om neîmpăcat și a fi mai cu samă un adversar al unității statului ungar. Cu un cuvânt a fi un malcontent periculos, a căruia țintă este doborârea desăvârșită a regimului, pe care se razimă supremația maghiară.

Intre deputații naționali nemaghiari din perioada dela 1868 incoace Dr. Polit a trecut până acum de un federalist pronunțat, fiindcă la 1874, când s'a discutat în dietă asupra revizuirii legii electorale, zisese: Ungaria va fi sau o Elveție orientală, sau nu va fi.

Astăzi Polit nu mai vrea nici măcar să treacă de federalist. El a declarat mai de multe ori de doi ani incoace în cameră, că nu vrea să fie rău înțeles, căci nu s'a gândit atunci (1874) ca se introducă sistemul cantoanelor elvețiene, ci a avut în vedere numai o reorganizare a comitatelor ungare pe bază democratică și națională.

Acum Polit vine și face aceasta declarațiune și în „Pester Lloyd“, fiindcă Sasul Schuller mărturisindu-se pentru ideea de unitate a statului sub egemonia maghiară, a vorbit de nișuințele federalistice, vizând printre rânduri pe acelea ale deputaților naționaliști.

Față cu mărturisirea deputatului sas guvernamental, deputatul sârb naționalist află de bine a declara rândul său în „Pester Lloyd“, că nici el nu e adversar al egemoniei maghiare, cere numai pentru naționalități reorganizarea comitatelor pe bază democratică-națională.

Iată articolul din cestiune al domnului Polit:

»Se înțelege dela sine — zice Polit — că consimt cu acele părți din articolul lui Schuller, în cari combate idealul de stat al lui Banffy. Vreau însă să fac unele observări la cele zise de deputatul sas asupra federalismului. Am exclamat, ce e drept, în dieta din 1874, că »Ungaria în urma democratizării, sau trebuie să devină o Elveție orientală, sau va înceta de a exista«.

Aceasta nici odată n'am înțeles-o așa, ca să se introducă sistemul Cantoanelor elvețiene, ci totdeauna am avut în vedere reorganizarea comitatelor ungare pe baze democratice și naționale. Nu m'am gândit însă nici odată, că pentru mai bună administrație ar fi bine ca comitatele să fie arondate după limitele de limbă.

Nu numai odată am accentuat, că cestiunea naționalităților în Ungaria nu poate fi nici cestiune de drept public, nici cestiune curată de limbă, ci cestiune de administrație. Acest punct de vedere l'au avut deputații naționali și în 1868. (? Red.) când s'a desbătut legea na-

ționalităților și pe baza aceasta au stat naționalitățile și la congresul ținut în Budapesta la 1895. (? — Red.) Acesta e și azi programul deputaților naționaliști. (!)

Cu acest program stă însă în contradicțiune legea de naționalități votată la 1868...

Dună pârerea mea e necesară revizuirea legii naționalităților, dar nu în mai rău, ci în mai bine. N'am negat, nici odată, și într'aceasta toate naționalitățile sunt una (? — Red.), că rassei maghiare i s'a cuvine hegemonia (?) rolul conducător, nu însă dominațiunea, domnia de rasă (prea subtile și periculoase distincțiuni — Red.). Și acest rol conducător (care nu poate fi identificat cu hegemonia! — Red.), ar trebui să se manifesteze pretutindeni, unde e vorba de păstrarea statului ungar unitar; de aceea și domnia limbii maghiare la locurile centrale ar trebui să se valideze necondiționat. În periferii însă ar trebui să se valideze momentul național al naționalităților în administrațiune.

Spune apoi Dr. Polit, că aceasta n'ar crea nici un pericol pentru unitatea statului ungar, fiindcă în mâna naționalităților nu se dă putere de stat, ci puterea ar trebui să fie executată totdeauna dela centru (oare acum nu ne îndesă dela centru? — Red.) Naționalitățile n'au tendințe centrifugale căci pentru aceasta le lipsește orice putere, abstrăgând dela aceea, că totuși se simt ca patrioți ungari.

»Dar, zice, e pericol pentru Ungaria, dacă nu se vor satisface pretensiunile drepte ale naționalităților«.

»Dacă administrația față de naționalități este și azi încă, cum a zis br. Senyey, asiatică, atunci e într'adevăr pericol pentru Ungaria, că Europa va privi stările din Ungaria relativ la naționalități ca o »bucată de Macedonie«.

Polit, mai este de firma convingere, că după votul universal va trebui să urmeze organizarea comitatelor. Democrația ungară (care?) nu va suferi nici odată stările de față din comitat și ea va cere o reformă a dreptului electoral și pentru comitate. Pe baza democrației vor trebui să ajungă la valoare și dreptele postulate ale naționalităților (!)

După excursiunea aceasta plină de optimism, Dr. M. Polit le dă o dojană bărbatilor de stat maghiari, zicând, că trebuie să se grăbească, până mai e încă timp, de a rezolva cestiunile de administrație (nici odată nu se va putea întâmpla aceasta c'un guvern maghiar, fie constituțional ori absolutist! — Red.), pentru ca nu cumva aceasta cestiune să se ridice ca cestiune de drept public, mai cu samă în vederea raporturilor Ungariei cu Austria.

»P. Lloyd«, publicând la loc de frunte declarațiile de mai sus, zice într'o notă, că articolul lui Polit îl publică bucuros, căci vrea să dea ocaziune și reprezentanților naționalităților să-și poată arăta vederile în coloanele sale, ca să nu poată zice că s' siliți să-le publice prin toile din străinătate, dar nu poate să aducă articolul lui Polit fără de observare ca pe acela al deputatului Schuller, cu a căruia vederi congrasuește. La cele scrise de Dr. Polit trebuie să observe, că cuprinsul nu congruiază în nici într'un punct cu vederile sale (ale lui »P. Lloyd«).

Așa și este. Cum ar și putea cei dela »Pester Lloyd« să adereze la ideea egemoniei maghiare cu autonomia comitatenză pe bază democratică-naționalistă?

La jubileul „Gazetei“.

Indol în ziua de s. Bunavestire 1908. — Ca unul, care de 46 de ani cetesc cu atâta plăcere „Gazeta Transilvaniei“, cel mai vechiu, cel mai serios, cel mai constant și mai consecuent ziar politic din țara noastră, mă încălzesc la flacăra iubirei sale de neam, și îmi fac drumul vieții la lumina ei curată, — mă alătur aței mulți fii vrednici ai neamului, cari din incidentul jubileului de 70 de ani ai existenței sale îi fac gratulații bine meritare, rugând pe Dumnezeu neamurilor, să învrednicească de vecinica fericire pe glorioșii ei întemeietori George Barițiu și Iacob Mureșianu, și de viață lungă cu sănătate statornică pe ilustrul ei director actual Dr. Aurel Mureșianu, care a „lăsat toate“ și a luat drumul greu al apostoliei pentru poporul român.

George Suciu,
protopop.

Milasa m. (com. Cojocnei) 2 (15) Aprilie. — Dela preoțimea tractului Fărăgău vă rog a primi cele mai calde felicitări la jubileu și pentru fondul jubilar suma de 25 (douăzeci și cinci) coroane.

Ioan Hossu,
admin. protopopes.

Cașva, 25 Martie (7 Aprilie). — La ceata doritorilor de bine voiesc a mă asocia și eu. „Gazeta“ e icoana fidelă a neamului românesc și a aspirațiilor lui. „Gazeta“ cuprinde istoricul faptelor și al suferințelor neamului nostru mult încercat. „Gazeta“ ni-a apărut totdeauna fără șovăire interesele noastre. „Gazeta“ bătrână, dar totdeauna cu foc tineresc a luptat pentru câștigarea drepturilor națiunii noastre. Vrednică este deci „Gazeta“ de stima și venerațiunea tuturor Românilor de bine. Crescat, florescat, vivat, ad multos annos.

Simeon Zehan,
paroch.

Aigen-Glas (Austria) 30 Martie v. — Salutând din inimă frumoasa idee de a trimite fiecare abonent cu prețul abonamentului și ceva pentru „fondul ziaristilor“, trimit și eu 50 fleri.

G. Fleșariu.

Maieru (ținutul Năsăudului) 29 Martie v. — Prin aceste vremuri grele pășește înainte bătrân stejar românesc! Mulți ani!

Demetriu Boșca,
secret. Reuniunii de lectură

M. Frata, 31 Martie v. — Cu ocaziunea jubileului scumpului nostru ziar „Gazeta“, vă trimit cele mai călduroase felicitări, dorindu-Vă mulți ani ca să ajungeți și jubileul de 100 de ani!

Gregoriu Avram,
abonent vechiu.

Situația în Ungaria. »N. Fr. Presse« ce ni-a sosit azi, scrie între altele: Orizontu politic în Ungaria e întunecat de nori grii. Toate știrile, ce vorbesc despre poziția din sânul partidului independist, arată că acesta e hotărât a face o rezistență înverșunată urcării soldei off cerilor. Toate dovedesc că guvernul ungar al coaliției nu are destul de sigur în mână a sa partidul independist. Și chiar și cele mai bune intențiuni ale ministrului-președinte Wekerle, elasticitatea și dibăcia lui nu pot să împiedece de tot o erupțiune în acest partid. Pentru o cheltuială bugetară de 3 milioane coroane amenință acum să izbucnească o criză grea politică. Situațiunea e deci foarte serioasă.

»N. fr. Presse« sperază totuși că se va găsi în cele din urmă o cale, pe care mergând să se poată incunjura a mare conflict, de unde se vede că situațiunea creată de pretinsa rezistență înverșunată a koșuthistilor, nu i se pare tocmai de tot desperată. A scris așa de serios mai mult numai ca să-și motiveze afirmarea, că în Austria n'are nimeni un interes ca din cestiunea soldei oficerilor să se nască un conflict mare. Se cedeze atunci iarăși Austriacii? Mai că »N. fr. Pr.« n'ar avea nimic în contra, de pretin că e cu koșuthistii. Totuși cu anevoie ni-ar veni să credem, că ministrul de externe br. Aehrenthal și ministrul de războiu Schönaich vor fi aceia, cari vor rămânea păcăliți și blamați în cestiunea urcării lefei oficerilor!

Studentii cehi vor face în luna lunie o mare excursiune în Ungaria. Cu aceasta ocaziune Cehii vor vizita ținuturile locuite de frații lor slovaci și anume în Trencin, Zsolna, Turoș-St.-Mărtin, Rosenberg, Liptó-St.-Miclăuș. În vederea acestei vizite se fac din ambele părți mari pregătiri.

Barabaș și Croații. Intr'o convorbire, ce a avut-o Barabaș Bela c'un ziarist maghiar, a spus că el, Barabaș, nu mai vede în Croația lucrurile atât de posomorate ca până acuma. Pe Banul Rauch îl consideră de un politician expert și capabil și crede că Rauch va aduce încă mare folos Croației. A aflat că Rauch plănuește înmulțirea școlilor populare în Croația.

Cancelarul Bülow în audiență la Papa. Din Roma se anunță că audiența de alaltăeri a cancelarului german Bülow la Papa a avut loc cu ceremonialul obicinuit. Mai întâiu a fost primit într'o audiență de o oră cancelarul singur, apoi soția sa și membrii legațiunei Mühlberg și Flotow. Audiența a avut caracter foarte cordial. După audiența la Papa, Bülow a făcut o vizită mai lungă secretarului cardinal Merry del Val.

Asupra acestei audiențe se mai comunică următoarele amănunte: Principele și Princesa de Bülow au plecat la 11 a. m. de la ambasadă pe lângă Quirinal, unde au descins și s'au dus la hotel Regina unde locuiește Mühlberg, ministrul Prusiei pe lângă Sf. Scaun. Cancelarul și Prințesa de Bülow au intrat în hotel, salutați de Mühlberg, apoi au plecat cu toții în trăsura la Vatican. Prințesa era îmbrăcată în negru; Bülow și Mühlberg erau în mare ținută cu decorații; trăsura intră în palatul Vaticanului la ora 11 și 20 urmată de o altă, unde se găsea D-ruul Renvers și ministrul Flotow care purtau și ei uniforme. Cancelarul și Prințesa cu suita lor fură primiți imediat de către Papa. Cardinalul Merry del Val s'a dus pe la 4 și 40 d. a. la hotelul Regina, unde șade ministrul Prusiei, pe lângă sf. Scaun, și a depus cărți de vizită pentru cancelarul și prințesa Bülow, și pentru ministrul Mühlberg.

Nemții și politica naționalităților. »Kel. Estesit« primește din Neoplanta știrea, că deputatul naționalist Milan Hodzsa a înțeles un turneu electoral printre alegătorii săi, dând seamă despre activitatea sa și în genere despre situația politică actuală. Cu ocaziunea aceasta s'a întâmplat, ca alegătorii nemți din comunele *Bulkesz, Oker și Uisove*, care până nu de mult observaseră o atitudine rezervată la alegerea din trecut, s'au alăturat la programul partidului naționalităților notificând aceasta și printr'o declarațiune în scris, în care exprimă deputatului Hodzsa încredere. În fruntea nemților naționaliști stau comercianții Bolte, Klein, Richter și judele comunal Dietrich.

Conflictul Italiei cu Turcia. Din Constantinopol se vestește, că ministrul de externe și sub secretarul de stat, și după altă versiune chiar fostul marele vizir Kutschuk Said pașa, au fost chemați la Yıldiz-chiosc, unde s'a ținut o conferință. În urmarea acestei conferințe, Poarta a comunicat ambasadorului italian o notă, prin care guvernul Turciei înștiințează pe trimisul Italiei, că Sultanul nu s'a învoiește ca Italia să înființeze poște în Constantinopol, Smyrna, Ierusalim, Salonik și Valma. În nota Turciei se spune, amintindu-se de neînțelegerea ce a avut guvernul Turciei cu Italia încă în 1901, tot în estiuina poștelor, că Turcia suferă ca stațiunile de poște italiene în flintă să e-aiste și mai departe, dar nu se învoiește ea să mai înființeze altele nouă.

Se pare că Italia nu se va abate dela planul ei, cu privire la înființarea de noi stațiuni poștale arătate mai sus și astfel neînțelegerea între aceste două puteri nu se mai poate încungiuira.

Italia își sprijinește pretenziunea sa pe temelul, că neînțelege ea din 1901 în privința poștelor au fost numai între Austro-Ungaria, Germania, Franța și Anglia de o parte și Turcia de altă parte. Urmarea neînțelegerii a fost că Turcia a retras și și-a dat învoiala sa la înființarea de stații poștale de către puterile arătate mai sus. Deci Italia susține, și cu tot dreptul, că și ea are același drept ca ori care din celelalte puteri mari europene.

Austria, Germania, Franța și Anglia au deregătorii poștale proprii în orașele cele mari de negoț ale Turciei.

În 1901 învinovăția guvernului turcesc pe funcționarii de poștă al acestor puteri, că fac negoț de contrabandă. Din cauză că marile puteri europene au ridicat, prin trimișii lor la Constantinopol, proteste energice, amenințând pe Turcia cu măsuri de retrorsiune (cum faci, așa îți faci). Turcia s'a văzut silită la 1901 a da satisfacție puterilor, spunându-se că sultanul a fost dus în eroare, — și deci conflictul s'a aplanat. Este întrebare, cum va ieși treaba cu Italia!

Turcia și proiectul Angliei. Semi-oficiosului »Politische Correspondenz« i se comunică din Constantinopol, că în cercurile conducătoare turcești domnește o nemulțumire contra Angliei din cauza răspunsului guvernului din Londra la proiectul de reforme al Rusiei în Macedonia. Felul în care Anglia consimte la înființarea unui inspector general, arată că ea ține la autonomia Macedoniei. Înființarea unui guvernator general e de natură a restrânge suveranitatea Sultanului, ceea ce acesta desigur nu poate admite.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Brașovenii de azi.

Cuvântare rostită la ședința festivă a „Societățiiilor de lectură“ ale elevilor dela gimnaziu și școala comercială, la 30 Martie v. 1908, de profesorul Dr. Alexandru Bogdan.

— Fine. —

Altul mă saluta foarte frumos până când avea un băiat în clasa mea, acum își duce mâna la pălărie numai după ce trec de el. Deci nu mă cunoaște. Te poate înfricoșa însă un tată, care te salută frumos în ziua când băiatul a răspuns bine, și trebuie să-și ridice cu scripețe mâna la pălărie, când băiatul a luat notă rea. Un individ crede chiar, că se cuvine mai multă cinste unui purtător de condei, decât unui purtător de condei, deci îl salută pe-acela până la pământ, pe-acesta însă, cătănește numai, cu degetul la frunte. Astfel de oameni ajung și pe spițele roții de noroc în vârf, câte-odată stăpânitori ai opiniei publice, care e publică, dar fără opinii, își însușesc purtări și deprinderi de patron, de patrician, considerându-te pe tine, care stai intelectualicește neasămănat mai sus

Legea trusturilor în senatul român.

Legea aceasta de cea mai mare importanță pentru asigurarea stărei economice a țării în genere, iară în special pentru a smulge pe nenorocita țărăniime din ghiarele hrăpărețe ale fișereștilor-froimilor și ale altor ipochimeni gata totdeauna a se îmbogăți din secul gras al țării, de cari nu-i leagă nimic decât numai pur și simplu interesul egoist meschin — s'a votat în fine și la senat cu 50 bile albe contra 7 negre.

Din discuțiile pro și contra reținem următoarele momente. Senatorul *Urseanu* combate afirmarea, că legea țintește a desființa arendășia și că ea ar fi îndreptată și contra marilor proprietari și zice între altele:

Nu se poate contesta că mulți proprietari nu sunt dispuși să se ducă acum la țară și să trăiască în mijlocul țărăniimei; dar aceasta este o necesitate și proprietarii trebuie să-și i-a inima în dinți și să se ducă la țară, căutând să concilieze prin toate mijloacele pe țărani.

În ce privește retroactivitatea legii oratorul arată că și în alte țări se fac legi cu putere retroactivă.

Senatorul *P. Misir*, nu este în principiu contra legii, dar spune că arendășia în România a devenit o profesiune și afirmă că legea nu e bine studiată și prin urmare votează contra ei.

Din răspunsul d-lui prim ministru notăm următoarele:

Trusturile arendășești — adică acumularea a mai multe proprietăți — sunt un cancer social identic cu acela al trusturilor americane de petrol (Standard Oil), și ca atare trebuiesc combătute; pentru a nu ne creia la un moment dat o tiranie economică uricioasă.

Lățirea exagerată a trustului fișeresc de pildă — care are numai în Fălcu 160,000 hectare (adecă jum. din suprafața județului) — este și împotriva constituției, care limitează dreptul de proprietate al străinilor, chiar împământeniți, în România.

Apoi d. prim-ministru încheie discursul combătând cu argumente tari pe oratorii *Misir și Disescu*:

Trustul e un pericol social și național. Ce-ar fi dacă pentru fie-care județ al României s'ar înființa câte un trust? Tot pe atât de periculoase sunt și cartelurile industriale; în America, de pildă, ele au născut câțiva miliardari, cari au stărpit puțința de a munci și inițiativa a câtorva sute de mii de oameni, și cu asta au ruinat clase întregi. Oamenii de știință și de stat, caută mijloace pentru anihilarea acestor trusturi, și o telegramă de azi, ne anunță că autoritățile judiciare din statul Tenessee (America-de-Nord) au luat soc. Standard-Oil, dreptul a face comerț.

Iată de ce trebuie să votăm din toată inima proiectul de față.

Ședința solemnă a Academiei române.

Eri la orele 2 p. m., Academia română a ținut o ședință publică solemnă, la care a asistat și principele Ferdinand, președintele de onoare al acestei înalte instituții.

Declarându-se ședința deschisă, d-l președinte *Saligny*, a dat citire următorului discurs, adresat principelui moștenitor.

deceat el, de plebeu, dator a-i colinda la sărbători mari casa aducându-i grațioase gratulări, dar neînvednicindu-te de-o vizită prietinoasă. E tirania celor fără vrednicie puși sus, orbiți de mândrie și încredere. Aceștia, sprijiniți pe interese personale, dau apoi și oarbele lupte locale de alegere, cari sunt la noi cu totul nefolositoare.

Nefolositoare, când fiecare ar fi în stare să înțeleagă adevărata valoare a celor cari sunt chemați să conducă. Pentru recunoașterea ei, pentru discernământul drept lipsește Brașovenilor de azi și măsura convenită a culturii intelectuale. Toți acei, cari ne nconjoară se întăresc afirmându-se prin limba și instituțiile lor. La noi: batjocurirea limbii, batjocura învățaturii, decadența mentală! Bine că e un semn de îndreptare, dacă românii din Brașov iau lecții de românește dela o nemțoaică din pietate, se vede, pentru limba vorbită până acum. Dar ni se pare a fi o conștie batjocurire a limbii noastre, dacă românii cu român vorbesc pe stradă ori în locuri publice o limbă străină. De altă parte: în ce măsură întunecoasă trebuie că se mișcă adâncime unui brașovean cu 4 clase normale (cu haine și pălărie de domn),

Alteță Regală,

Academia română salută cu adânc respect și cu mare bucurie pe Alteță Voastră Regală în sânul ei. Greuțăți de tot felul ne-au lipsit în ultimii ani de marea fericire, cu care ne-am obișnuit, de a vedea adese ori în fruntea noastră pe M. S. Regele și pe A. V. Regală. Legături puternice strâng Academia, reprezentantă a înaintărei culturale a neamului românesc, de Augusta Voastră dinastie, care a înălțat patria în toate direcțiunile activității omenestii.

Academia este fericită că A. V. Regală urmărești lucrările ei și purtați un viu și necontentit interes pentru dezvoltarea acestei instituțiuni.

Ne folosim de ocaziunea zilei de astăzi, pentru a ura M. M. L. L. Regelui și Reginei, A. V. Regale și A. S. Regale Principesei ani fericiti și îndelungați, pentru fericirea patriei și spre a vedea ridicându-se în strălucire, tinerele vârstare ale regatului: Augustii copii ai A. A. V. V. Regale.

După aceasta luă cuvântul prințul *Ferdinand*, răspunzând următoarele:

Aduc cele mai vii mulțumiri Academiei, pentru simțămintele ce-mi exprimați în numele ei.

Dacă n'am putut azista anii trecuți la ședințele acestei instituțiuni de învățați bărbați, au fost împrejurări triste, cari în cea mai mare parte, m'au ținut să fiu absent.

Totdeauna însă am urmărit cu cel mai viu interes, lucrările Academiei și simt o vie bucurie că astăzi, după trei ani, mă găsesc iarăși în mijlocul Domniilor Voastre.

Fii siguri, că și de aci înainte voi urmări cu același mare interes lucrările Academiei, căreia îi urez un strălucit viitor.

S'a intrat apoi în ordinea de zi, dându-se cuvântul d-lui *I. Bogdan*, care și-a dezvoltat comunicarea d-sale: »Documentul Răzenilor dela 1484 și organizarea armatei române în secolul XV.«

ȘTIRILE ZILEI.

— 4 Aprilie.

O telegramă a lui Björnson. Cetim în »Universul«: »D. Ion Tețu, președintele societății »Carpații«, a primit următoarea telegramă dela ilustrul flo-român Björnstjerne Björnson, ca răspuns la telegrama societății: — Roma, Corso Umberto, 397, Domber. »Mă simt foarte onorat de scumpa voastră telegramă. Este mai mult decât merit de a fi dat propriilor mele sentimente arzătoare cuvintele, cari se cuvîin asupra lor ipocriși și cruzi. Primiți, vă rog domnilor, asigurarea distinciei mele considerațiuni. (ss) Björnstjerne Björnson.« D-lui președinte și membrilor societății culturale din România »Carpații«.

Dela reprezentanța comunală. În ședința de alaltăieri a reprezentanței orașului Brașov, era să se facă alegerea unui arhitect al orașului. Dintre patru concurenți a intrunit numai unul singur condițiunile recerute. Din cauza aceasta, la pro-

care se adresează cătră un intelectual cu cultură academică, și-i discută cu toată seriozitatea favorurile de care se bucură pe urma muncii și a învățaturii ce a căpătat. Sau ce sărituri acrobatiche e deprinsă să facă mintea aceluia, care refuză votul său, când e vorba de întărirea materială a celorlora, cari aproape singuri lucrează la dezvoltarea culturală a tuturor, muncind stăruitor și cinstit în toate școlile Brașovului? Ei au cuvinte de recunoaștere numai pentru dibăcia și deprinderea mijloacelor de agitație electorală, astfel încât și noi suntem aproape de prăpastia, de-a se da și aici lupte pentru *budget* nu pentru *conducere*. Sfortările dovedesc aceasta: prin articole de gazetă, cari sucses adevărul, și murdăresc ce-i curat și cinstit, prin pamflete și vesti trimise în lume de cea mai scârboasă speculă personală.

Și unde a decăzut pe o astfel de treaptă gradul de cultură intelectuală, acolo lipsește și interesul de cultură. Uite, că câțiva oameni au voit să înmulțiască numărul celor, cari mai pot învăța și doresc să primească învățături. S'a încercat un zbor în falfăiri ușoare prin aerul limpede al științii. Nu se poate începe o întreprindere culturală cu scopuri mai curate decât conferențele, din cari ați auzit trei.

punerea membrului Adam, s'a amânat alegerea pe mai târziu.

Proprietarilor de casă li se aduce din nou la cunoștință, cumcă termenul de *n curs în contra dării de casă pe anii 1908-1910* va expira în 24 Aprilie st. n. 1908, deci acei contribuabili, cari nu sunt mulțumiți și voesc a recura, sunt avizați a-și înainta recursul până în ziua amintită deoarece recursele dupe expirarea acestui termen se vor respinge ca întârziate.

Camera română a votat alaltăieri proiectul de lege relativ la convențiunea literară, artistică și fotografică dintre România și Austro-Ungaria.

Teatru în Făgăraș. Ni se scrie: Societatea română de diletanți »Progresul« (de Făgăraș, va aranja în 28 Aprilie st. n. de *treia zi de Paști*) o producțiune teatrală împreună cu dans. Se va juca piesa »*Nepotul răsfățat*« farsă în 5 acte de *K. tzebue*, prelucrată după o traducere a lui Ioan St. Suluțu de T. V. Păcățian. Atât piesa, cât și puterile probate, cari s'au agajat la predarea piesei, ne îndreptătesc aștepta un succes bun. Publicul român a rată de acum mult interes față de producțiune. Un făgărașan.

Boală curioasă. La spitalul de copii din București, a fost adusă alaltăieri o fetiță, care se află într'o continuă stare de somnolență. Copila se numește Cleopatra Petrescu, e în vârstă de 7 ani, și părinții ei domiciliază în fundătura Zoe Grand. De eri dimineață se află intrun somn larg. Mama sa — lucrătoare la regie — venind la ora 12 a. m. acasă, o găsi dormind și voi s'o scoale, dar nu reuși. Societatea de salvare fiind anunțată a transportat fetița adormită la spitalul de copii. Toate încercările făcute aici de a o trezi au fost zadarnice. Până seara copila nu s'a deșteptat.

Teatrul german. Trupa d-lui director Bauer continuă cu frumos succes reprezentanțele teatrale, deși interesul publicului lasă mult de dorit. Dintre cele mai bune puteri în stagiunea actuală sunt de relevat îndeosebi d-nii *Viebach, Redl, Wilhelm* și d-soara *Schlürf*. Astăzi, fiind zi de Vineri, teatrul e închis.

O crimă curioasă. O crimă în împrejurări curioase s'a comis în comuna Negrești din județul Putna. O tânără căsătorită, Maria Bodeanu, abia împlinind 11 ani, căpătă subit o aversiune pentru soțul ei, pe care îl luase din dragoste. Aceasta se întâmplă numai la șase luni după căsătorie. Ea părăsi dar domiciliul conjugat fugind la părinții ei. Soțul, un om așezat și care nutrește o sinceră iubire pentru ea, pricioasa-i soție, nu renunță la insistențe până ce nu reuși să readucă în casă pe Maria. Peste puțin, sentimentul ei luă altă întorsătură și din antipatia de mai înainte, prinse a iubi cu un foc neobișnuit pe soțul ei. Mai mult chiar, i se părea cum că dânsul nu o mai iubește pe ea, că e scârbit de ea, iar ca urmare îi făcea scene de gelozie, absolut fără motiv. În Decembrie trecut, când se întâmplau acestea, Maria mărturisii soțului ei că aflu un leac dela o femeie, un fel de descântec ca să-i facă astfel să-i întoarcă urâtul și avea cu privire la ea. El care pentru a împăca, se supunea la toate capriciile ei și în noaptea de Sf. Ion afară în curtea casei și se așeză cu fața la pământ, acum îi dictase dânsa. Apoi îi puse un braț de vreascuri pe cap și îi recomandă

Te-ai fi așteptat să vezi la ele totii intelectuali Brașovului. Dar și acesta a primit în mintea unor Brașoveni sucitură. Aceia, pe cari oricine îi poate numi instrăinați, poate nici nu au aflat că în tin ori s'au temut că nu le vor înțeleg. Alții nu și-au putut strica tabietul dragul unor conferințe și dacă conferințele se ținu la șase, ei la 6 trebuiau să cineză, dacă se ținu la 4 nu și gătără încă somnul după amiazi, care îngrășe, ori trebuiau să-și țină ora de preumblare. Unii nu doria să se știe laolaltă cu oamenii, pe cari dușmăniau. Și astfel nu s'au înfățișat Brașovenii, cari în alte timpuri își aducea toate neamurile spre cinstea lor și că cu atâta mândrie se vorbea despre fapta mari ale preoților și protopopilor morți Brașovului, ochii d-voastră puteau ză numai două reverențe cu brău vânt! Dar nimic nu dovedeste lipsa de interes pentru o cultură mai înaltă decât o discuție ce-avurăm cumpănind, că dacă vi public Dumineca *ar veni* oare și în 10 Marti dar zi de sărbătoare. Această frică această căutare a unei *momeli* potrivite față de desinteresul dovedit de public, este ea un stigmal al culturii intelectuale. Și dacă se aduce de vre-un alt Român, laudă, în legătură cu numele Brașovenilor

etea așa nemiscat, că se duce în casă să aducă ceva, cu care să-l tragă peste tot trupul. Ce s'o fi petrecut atunci în capul ei, fie că premeditase fapta, fie că o scântee de nebunie îi trecu prin minte, nu se poate ști, căci din casa unde intrase, eși cu un topor și apropiindu-se de soțului, ce sta întins, îi dădu o singură lovitură, despărțindu-i capul de trup. Judecătorul de instrucție al tribunalului județului, negăsind nici un mobil plauzibil al crimei față de împrejurările bănuitoare arătate mai sus, a înaintat pe asazina Maria Bodeanu parchetului de Ilfov, care a dispus ca ea să fie supusă unui examen medical.

Amănunte necunoscute asupra asasinatului din Lisabona.

Publicistul francez Geltier publică în „Le Temps” un articol interesant despre antecedentele tragediei dela Lisabona. Geltier scrie, că despre nenorocitele evenimente din Ianuarie, un însemnat bărbat politic portughez i-a declarat următoarele:

Luptătorii pentru apărarea libertăților în Portugalia făcuseră în Noemvrie o conjurație. Ei au reușit să unească partidele revoluționare de sub conducerea lui d'Almeida și Coster. La o consfătuire a lor, conjurații au luat hotărârea de a străbate în palatul regelui și a-l sili să subscrie o declarație, că va domni cât se poate de liberal, sau va renunța la tron.

Conjurații aveau o multime de aderenți și complici în rândurile ofițerilor. Pentru aducerea la îndeplinire a planului lor își aleseseră ziua de 28 Ianuarie st. n. Regele se afla atunci la Vilavicoza. Planul atacului lor era studiat în cele mai mici amănunte. Conjurații aveau să se ascundă aproape de biblioteca publică și la un moment potrivit să năvălească în palat. În timpul acesta conducătorii conjurațiilor erau însărcinați cu proclamarea unui guvern provizoriu.

Fostul dictator Franko, în urma unui denunț a descoperit însă planul conjurațiilor, a arestat pe cei mai periculoși dintre ei și a luat toate măsurile pentru nimicirea planului lor. Procedeu brutal al lui Franko a aprins însă și mai mult mânia revoluționarilor. Ura lor în contra sistemului de guvernare al lui Don Carlos s'a mărit și mai mult în urma zvonului, că regele cu ocazia aniversării revoluției dela 1891 va da un decret, prin care se va lua poporului și cea mai mică urmă de libertate.

Când au auzit despre aceasta, conjurații au osândit la moarte pe Don Carlos și au destinat pe doi dintre cei mai înfrunțați tovarăși ai lor cu executarea sentinței. În timp ce aceștia aveau să-și implinească odioasa misiune, ceilalți conjurați aveau însărcinarea de a înlesni scăparea și fuga lor.

Don Carlos a fost ucis de Costa, care probabil a căzut lovit de un glonte al principelui moștenitor, din al cărui revolver lipsea un glonte. După declarațiile actualului rege Manuel, conjurații au trimis 24 de gloanțe asupra trăsorei regale. Dintre acestea însă numai două au ajuns la destinație.

Acelaș personaj a declarat că poporul are încredere în regina Amalia și în tânărul rege, dar este nemulțumit cu ministrii care-i înconjoară. Numai atunci va fi liniște deplină în țară, când se va da

ea a fost dată numai unuia, o individuală. Ce se poate numi bun la Brașoveni se țegă de munca singuratecă a brațelor unui cinstit șcheian ori de munca intelectuală iarăși a unui singur scriitor. Căci dac-ar fi aceasta o caracteristică a întregului popor, n'ar fi atâta sărăcie în bani și-n gândiri înalte. Cultura masei privită întregă, e așa cum am descris-o.

În fața acestei decadente, care nu este în toate punctele generală, ci atinge numai unele părți din societate, stăm cu toții și nu cutezăm să începem nimic. Este și greu; boala aceasta trebuie să se lecuască de sine, cu timpul. Trebuie ajutat numai mersul leucirii: împins îndărăpt, ce nu stă frumos în față, nimic ce-i rău și sădit ce va fi bine. Începutul să fie recunoașterea și mai ales înțelegerea păcatelor. Remediile nu sunt ușor de ales și de hotărât. Căci nule poți prevedea efectele. Dar toate silințele noastre cred, că trebuie să se îndrepte în a desvolta în societate bunătața inimii, a-i cere bunăcuviință, a o îndemna spre lămurire în cultură și a-i porunci cinstirea altuia. În orice împrejurări să fim mai buni, mai cuviincioși, mai așezați, mai iertători decât suntem! Iar când e vorba de fapte ori de

amnestie complectă și când se vor aduce legi liberale, cari să asigure libertatea poporului.

Varietăți.

În darea de seamă despre *viala muzicală* a Parisului pe câteva săptămâni cunoscuta „La Revue” se ocupă și de violonistul Enescu, Românul care face cinste neamului nostru.

»D-l Gheorghe Enescu — zice între altele mai sus pomenita revistă — cântă din vioară ca un mare artist ce este. Dar el nu se mărginește aici, deoarece el scrie destule bucăți de muzică inimoase vii, și printre picături lasă arcul și se așează la pian unde cântecul său puternic face minuni. Se dă numele de *genial* multora astăzi, dar mie mi-se pare că d-l Enescu va avea (geniu) în ziua când natura sa strălucitoare, rară, care isbucnește în *Rapsodiile sale române* cu o tinerețe atât de lirică, se va resfrânge asupra ei însăși și se va pasiona pentru subiectivism.

Așa se exprimă o revistă literară și politică de primul ordin, o revistă de artă despre G. Enescu — și asta nu se întâmplă pentru prima dată.

Este știut ce mijloc sigur de transmitere a unei boale molipsitoare sunt cărțile și asta atât pentru cele particulare cât mai cu seamă pentru cele din bibliotecile publice.

Mijloacele de desinfecție cunoscute și practicate până acum nu sunt destul de eficace. Procedeu e complicat și reușita întotdeauna nesigură.

Drul Berlioz din Grenoble a inventat de curând un aparat mai practic, în care evaporatiunea unui lichid special asigură producerea unor aldeide cari la o temperatură de 75 grade, și fără presiune, produc desinfecția desăvârșită a cărții închise, păstrându-se nevătămată legătura și hârtia.

După calculele făcute până în timpii din urmă distanța dintre pământ și soare ar fi de 148,500,000 Km.

După calculele din urmă însă s'a constatat că ea e de 149,471,000 Km. Această rectificare s'a putut face numai după 2600 observațiuni cu instrumente și 11,000 de observațiuni fotografice.

Așadar soarele s'a mai depărtat de pământ cu aproape un milion de kilometri... Și ce distanță e aceasta!

Lumina și căldura lui însă nu simțim să fi scăzut.

Urcarea pe culmile înalte este din multe puncte de vedere anevoioasă.

Pe vârfurile mai înalte de 7000 de metri ea e peste puțină. La aceste înălțimi oxigenul e atât de rar încât respirația e dureros de grea. Și în legătură cu aceasta, somnul la aceste înălțimi nu e cu puțină. Abia adormi și te și deștepti într-o agitație care samănă cu chinurile morții. Aceștia au fost observate de un explorator englez în timpul urcării pe muntele Nun Kun în nordul Industanului.

o conducere împreunată cu responsabilitate, așteaptă să fie chemat nu te îmbulzi, ori nu încerca să iai, sprijinit de forța brută, inconștie. Așa poate ar înceta fierberea mocnită a vârtejului, care ne-a cuprins.

Nu mă voi sfi să arăt și câteva căi directe. N'ar trebui să lipsească din nici o biserică, și cu atât mai puțin din biserică mare a noastră, predica deasă, cu care să se facă școala poporului lipsit de ea, să l se dea sfaturile potrivite pentru îndreptarea lui, cari să atingă viața individului, a familiei, a societății mai mari. Ar trebui completată școala populară. Ar trebui combătut cu putere alcoolismul. Ar trebui părăsită ori-ce încercare de a mișca gloata pentru interese personale, căci este o rușinoasă grozăvie să auzi că s'ar putea face aceasta prin reuniuni ori alte asocieri, cari urmăresc, în numele lor alte scopuri.

Dar reuniunile de femei îndeosebi să atragă în sânul lor membre din poporul de jos, nu însă pentru a le folosi numai ca material votant, ci pentru a le face posibilă atingerea cu clasa cultă, dela care să învețe, cu sprijinul căreia să se ridice. Deci tendința să fie spre o asociere a cla-

ULTIME ȘTIRI.

Agram, 17 Aprilie. Banul Rauch a provocat la duel pe președintele partidului sârb independent Medakovic, simțindu-se atacat prin scrisoarea deschisă, publicată de clubul partidului sârb și adresată banului.

Lemberg, 17 Aprilie. Tinerii ruteni au ținut o întrunire în care a fost discutată atitudinea biroului clubului parlamentar rutean. Întrunirea a exprimat un vot de blam comitetului clubului, cerând depunerea mandatului. Romanciuk, președintele clubului rutean, a declarat că-și va da demisia pentru că clubul s'a declarat în contra lui Scicinsky.

Berlin, 17 Aprilie. Ziarul „Berliner Tageblatt” comunică următoarele cu privire la audiența prințului Bülow la papa: Cancelarul Bülow, în convorbirea avută cu papa, a atins pentru prima oară chestiunea partidului central al imperiului german. S'a discutat apoi asupra proiectatei călătorii a împăratului Wilhelm la Ierusalim și diverse chestiuni politice. Convorbirea s'a făcut în limba italiană.

Petersburg, 17 Aprilie. Precum se știe 147 de membri ai primei Dume au fost dați judecării, fiindcă au subscris proclamația din Viborg și au fost condamnați de tribunal la diferite pedepse. Senatul a respins recursul făcut de foștii deptați și a întărit sentința tribunalului. Acești membri ai primei Dume au rămas deci condamnați la mai mulți sau mai puțini ani de închisoare. Ei își vor face osânda la închisoarea din insula Golonai, care cuprinde 200 de celule.

Petersburg, 17 Aprilie. — Ziarul „Rusia” anunță din sursă autorizată, că președintele Fallieres va veni în Rusia pe mare însoțit de două flote. Țarul va vizita pe președintele Fallieres pe vapor pentruca acesta să nu mai aibă nevoie să vie la Petersburg.

Petersburg, 17 Aprilie. Principele Nikita al Muntenegrului a primit o sumă de un milion de ruble din casa domeniilor împărătești rusești pentru trebuințele principatului muntenegrean. Țarul a promis în acelaș timp prințului că va sprijini proiectul liniei ferate Dunărea-Adriatică în sensul dorit de principele Muntenegrului, adevă să se termine la Antivari.

Narbone, 17 Aprilie. Trei bombe au fost depuse în fața locuințelor fostului primar, a reprezentantului său și a actualului primar din Narbone. Două din cele trei bombe au explodat cauzând pagube însemnate.

Londra, 17 Aprilie. Din Peking se comunică cu privire la inundațiile de

acolo, cari au făcut 2000 de victime și populația a încunostințat la timp guvernul de pericolul ce o amenința. Telegrama a sosit însă cu o întârziere de 24 ore, timp în care se produse catastrofa.

Lemberg, 17 Aprilie. Procesul intentat lui Scicinsky și mamei sale va începe în luna Mai.

Moscova, 17 Aprilie. Monumentul ridicat în amintirea marelui duce Sergiu Alexandrovici la Kremlin, pe locul atentatului a căruia victimă a fost s'a inaugurat în prezența văduvei marelui duce și a membrilor familiei.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1908

se deschide nou abonament pe cuartatul doi al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Diverse.

Un om pe secundă. Un statistician al naibei, om care se vede că n'avea altă treabă mai de seamă de făcut, a stabilit următoarea socoteală: Pe fiecare an se nasc în mijlocu 36 de milioane de inși ceea ce face 70 de nașteri pe minut, deci un copil și ceva mai mult pe secundă. Dacă ar fi legate unul de altul leagănele acestor copii, lungimea lor ar fi egală cu un drum în jurul pământului. Dacă mamele, ținându-și în brațe pe noii născuți, ar fi puse să defleze între ele tot câte douăzeci pe minut, trecând fiecare pe dinaintea celeilalte, copii cari ar fi să treacă cei din urmă în această deflare, ar fi deja în vârstă de patru ani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Braniceș.

SONORUL sau frumos răsuna-toarele plâns-cântări la mormântul Domnului nostru Isus Christos de Ucenescu se află de vânzare la Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, cu prețul de 24 bani (plus 5 bani porto).

așteptând să urmeze îndată îndreptarea ei fiindcă am voit să fac un început.

Poate am fost pe alocurea prea aspru și nu de tot drept. Dar am putut-o face. Căci știu foarte bine, că d-voastră — și cei cari ar fi chemați să îndrepte — vă veți duce de-aici acasă, unde ajunși vă veți fi uitat deja, că sunteți în Brașovul osândit. Iar mâne vă veți aduce aminte numai, că vi-au sunat plăcut la ureche unele fraze românești, cari cereau o inimă largă, gânduri cinstite și dragoste pentru cei cari ne înconjoară. Și veți avea față de acestea o singură dorință, de-a rămânea ca până acum, de-a nu dori o înnoire a puterilor, cari lucră ascuns în mintea și'n inima omului. Și aceasta e ultima mea dovadă, că Brașovenii zilelor noastre sunt în cumpănă grea.

Fu am încheiat. D-voastră de sigur că încă vi-ați încheiat judecata și cei mai mulți mă vor osândi cu vorbele mele proprii, că în adevăr sunt un veninos, un răutăcios și-un străin. Cei puțini se vor întări după dovada aceasta și vor crede, că așa a putut vorbi numai unul, care a fost și a rămas un bun și cinstit Brașovean.

Iar eu vi-am spus aceste cuvinte de osândă, pe cari am avut datoria să le rostesc, ca profesor și brașovean ce sunt.

Publicațiune.

Institutul de credit și economii „CHIORANA“, în adunarea generală extraordinară ținută la 17 August 1907. a decis cu unanimitate urcarea capitalului social dela 100.000 cor. la suma de 200.000 cor. prin o emisiune nouă de 100 acții în valoarea nominală de câte 100 cor.

Intru realizarea acestui conclud, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, prin aceasta ne luăm voie a le oferi On acționari ai institutului nostru pentru cumpărare 1000 acții nouă pe lângă condițiunile următoare:

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă, cu prețul nominal de 100 coroane și 3 cor. spese, atâtea acții câte posedă transcrise pe numele său din emisiunea primă.

2. Terminul de optare și subscriere pentru acționarii vechi, se fixează până în 1-a Mai 1908, cu aceea, ca toți acționarii vechi deodată cu declarațiunea de subscriere, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut, până în 1-a Maiu 1908. toate acțiunile lor vechi fără coala de cuponi, pe tru cari optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție subscrisă din emisiunea nouă 10 cor. ca prima rată din prețul acțiilor emise și 3 cor. spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la terminul de 1-a Maiu 1908. își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cu prețul nominal de 100 cor. și 3 cor. spese.

Acțiunile depuse la institut pentru optare se stampilează cu notă de opțiune și se restituiesc imediat acționarilor, dinpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiilor, conform dispoziției §-lui 6 din statute se plătește în zece rate și anume:

a) prima rată, dinpreună cu spesele de 3 cor. conform punctului 2 al acestei publicațiuni, este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 1-a Maiu 1908.

b) a doua rată 10% până în 1-a Iulie 1908.

c) a treia rată 10% până în 1-a Septem. 1908.

d) a patra rată 10% până în 1-a Novem. 1908.

e) a cincea rată 10% până în 1-a Ianuarie 1909.

f) a șasea rată 10% până în 1-a Martie 1909.

g) a șaptea rată 10% până în 1-a Maiu 1909.

h) a opta rată 10% până în 1-a Iulie 1909.

i) a noua rată 10% până în 1-a Septem. 1909.

j) a zecea rată 10% până în 1-a Novem. 1909.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termin.

In lipsa de plată a ratelor la termenele fixate să aplică dispozițiile §-ului 11 din statute, în senzul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia să emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă

4. Acțiunile noue, după plățirea tuturor ratelor, vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ianuarie 1910

Se face excepțiune pentru acțiunile, cari se vor plăti total până la finea anului 1908 fiindcă acele vor participa și la dividendă, care se va statori prin adunarea generală pe anul de gestiune 1909.

Dela plățirea ratelor până în 31 Decembrie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 5% interese, iară după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere

Eliberarea acțiilor nouă va urma numai după plățirea prețului întreg a aceloră.

5. Acțiunile neoptate și nesubscrise de acționarii vechi, până la terminul de 1-a Maiu 1908, începând dela acest termin până la 1-a Iunie 1908, se vând cu prețul de 120 coroane pentru una acție și 3 cor. spese.

Direcțiunea începând dela 1-a Maiu 1908, primește și pentru aceste acții însinuarea de subscriere atât din partea acționarilor vechi, cât și din a altora.

Deodată cu aceste însinuări de subscriere sunt a se trimite la adresa institutului și câte 12 coroane dela fiecare acție, ca prima rată din prețul aceleia. Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum a sesit aceleia la institut împreună cu rata primă de 12 coroane de acție și 3 coroane spese.

Ratele următoare, din prețul acestor acții, sunt de a să răspunde dela fiecare acție în termeni următori:

a) rata a doua de 12 cor. este a să plăti până în 1 August 1908.

b) rata a treia de 12 cor. este a să plăti până în 1 Octom 1908.

c) rata a patra de 12 cor. este a să plăti până în 1 Decem. 1908.

d) rata a cincea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Febr. 1909.

e) rata a șasea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Aprilie 1909.

f) rata a șaptea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Iunie 1909.

g) rata a opta de 12 cor. este a să plăti până în 1 August 1909.

h) rata a noua de 12 cor. este a să plăti până în 1 Octom. 1909.

i) rata a zecea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Decem. 1909.

Dispozițiile din punctele 3 și 4 a acestei publicațiuni să vor aplica și față de acești acționari noi.

Dat în Șomcuta-mare, 11 Februarie 1908.

Direcțiunea institutului de credit și economii
„CHIORANA“.

Nr. 4392/1908.

Arândarea dreptului de vânat.

In 25 Aprilie 1908 la 9 oare a. m. se va ținea la oficiul forestier orășenesc din Brașov arândarea dreptului de vânat pe timpul dela 1 August 1908 și până la 31 Iulie 1913 în revirele forestiere aparținătoare comunei orășenești Brassó, având a se arânda fiecare revier la obiect separat și anume:

Hotarul orăș. din comuna Crisbav cu o estenziune de 1500 jugăre catastrale fiind prețul strigării de 50 cor. arândă anuală

Hotarul orăș. din comuna Viadeni cu o estenziune de 703 jug. catastrale, fiind prețul strigării 20 cor. ca arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Apața cu o estenziune de 1842 jug. catastrale, fiind prețul strigării 66 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Zărnești cu o estenziune de 9836 jug. catastrale și cu prețul de strigare 400 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Bran cu o estenziune de 2868 jug. cata-

trale, fiind prețul strigării 44 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Cerlatu cu o estenziune de 2515 jug. cat. fiind prețul strigării 20 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Satulung cu o estenziune de 7181 jug. cat. fiind prețul strigării 60 cor. pentru arânda anuală.

Hotarul orăș. din comuna Zizin cu o estenziune de 4301 jug. cat., fiind prețul strigării 40 cor. drept arândă anuală.

Arândarea se face pe cale de licitațiune publică.

Reflectanții au a depune înainte de începerea licitațiuni 10% din prețul de strigare drept vadiu.

Cumpărător al obiectului de arândă rămâne oferentul cel mai mare, comuna însă își rezervă dreptul de a încuviința sau nu ofertul maximal.

Condițiunile mai de aproape de licitație și de arândare se pot vedea până la ziua de licitație în oarele oficioase la oficiul silvanal al orașului.

Brassó, în 24 Martie 1908.
101,3—3. Magistratul orășenesc.

Acesta losuri le vindeem în Depot, plătiind 15 cor după cursul zilei. Pentru restul sumei se otin interese moderate.

2 Milioane și 200,000 Coroane

Se angajează cu provision mare Agenți, cari voiesc a se ocupa cu vânzarea losurilor pe rate.

câștiguri principale pot câștiga, cine va cumpăra

LOS HYPOTHECAR CONVERTIT,

care se trag de 6-ori într'un an.

Plata lunară pe 1 Los:

In 18 rate lunare à 7 Cor. 90 b.	In 33 rate lunare à 4 Cor. 20 b.
In 25 " " " 5 " 90 "	In 49 " " " 4 " 20 "

Tragerea cea mai de aproape cu

câștigul principal de 300,000 Cor.

este în 25 Aprilie.

Imediat după trimiterea ratei prime, trimitem scrisoarea de rate cu seria și numărul Losului (document legal), singur cumpărătorul are drept la câștig.

Dupa plata tuturor ratelor predăm Losul original.

Altalános Bank Részvénytársaság, Budapest, VII., Erzsébet-körut 37 sz.

La prea înalta poruncă a Majest. Sale Apost. c. și reg.

XXVI. LOTERIE de Stat c. r.

pentru scopuri de binefaceri militare.

Loteria această unică în Austria legal concesionată conține 13.3 90 câștiguri în bani gata în suma totală de 513.580 Cor.

Câștigul principal 200.000 coróne bani gata

Trage ea urmază irevocabil în 14 Maiu 1908. Un los costă 4 cor.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vorderer Zollamtsstrasse 7. Cotectseși de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarații etc. Planuri pentru cumpărătorii gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei
Secția loteriei de stat.

(1105-10)

Ultima săptămână.

Pentru a face loc în prăvălia Filială din Strada Porții, vis-à-vis de Steaua roșie, vindem acolo haine gata pentru bărbați, băieți și copii cu ori și ce preț.

Depner, Roth & Westemean.
Strada Porții (Vis-à-vis de Steaua roșie).